

De herkomst van inkomensverschillen

Het besteedbaar inkomen van een autochtoon huishouden bedraagt in 1998 gemiddeld 51 duizend gulden. Allochtone huishoudens van westerse herkomst hebben ruim tweeduizend gulden minder te besteden, het besteedbaar inkomen van niet-westerse huishoudens is 14 duizend gulden lager.

Autochtone huishoudens waarin een (echt)paar voorkomt hebben in 1998 gemiddeld zo'n 60 duizend gulden te besteden. Het gemiddeld besteedbaar inkomen van westerse allochtone paren ligt eveneens rond de 60 duizend gulden. Huishoudens met uitsluitend niet-westerse partners hebben een kwart minder te besteden.

Bij alleenstaanden doet zich een vergelijkbare situatie voor: het inkomen van alleenstaande westerse allochtonen is vrijwel gelijk aan dat van alleenstaanden van Nederlandse herkomst, terwijl niet-westerse alleenstaanden bijna 30 procent minder te besteden hebben.

Doorsnee inkomen

Westerse allochtonen uit de EU-landen, de overige rijke OESO-landen en Indonesië verdienen nauwelijks minder dan autochtonen. Het gemiddeld inkomen van huishoudens uit Zuid-Europa en de voormalige Oostbloklanden blijft iets achter bij dat van de andere westerse landen. De oorzaak is dat het doorsnee inkomen van economisch actieve Zuid-Europese huishoudens beduidend lager is dan dat van autochtone huishoudens. De relatief ongunstige positie van huishoudens uit het voormalig Oostblok is vooral een gevolg van een naar verhouding laag pensioeninkomen.

Van de niet-westerse huishoudens hebben Turkse huishoudens nog het meest te besteden: ruim vierduizend gulden meer dan het doorsnee niet-westerse huishouden. Huishoudens uit een vluchtelingenland – Iran, Irak, Somalië, Ghana, Ethiopië, Vietnam, Sri Lanka en Afghanistan – hebben gemiddeld het laagste inkomen. Het ligt een vijfde onder dat van het gemiddelde niet-

westerse huishouden. Van deze huishoudens is ongeveer de helft afhankelijk van een sociale uitkering.

Sociaal-economische positie

Verschillen in het besteedbaar inkomen van huishoudens naar herkomstland kunnen voor een deel verklaard worden uit verschillen in sociaal-economische positie. Groepen die voornamelijk afhankelijk zijn van een uitkering of pensioen hebben in het algemeen een lager inkomen dan groepen met betaald werk.

Het percentage economisch actieve huishoudens onder de niet-westerse huishoudens is in 1998 weliswaar bijna gelijk aan dat van westerse huishoudens, maar verhoudingsgewijs komen onder de niet-westerse huishoudens ruim twee keer zoveel uitkeringsontvangers voor als onder de westerse allochtone huishoudens.

Westerse allochtone huishoudens zijn naar sociaal-economische structuur goed vergelijkbaar met autochtone huishoudens. Huishoudens uit het Verenigd Koninkrijk en Zuid-Europa hebben relatief vaak een economisch actieve hoofdkostwinner in vergelijking met autochtone huishoudens, huishoudens uit voormalig Joegoslavië hebben juist vaker een niet-actieve hoofdkostwinner. Voor huishoudens van Belgische en Duitse herkomst vormt pensioen betrekkelijk vaak de voornaamste bron van inkomsten. Het gaat hier vooral om oudere paren die al langer in Nederland verblijven.

Huishoudentype

Naast de sociaal-economische positie verklaart ook de huishoudensamenstelling een deel van de inkomensverschillen: meer-

persoonshuishoudens hebben in het algemeen een hoger inkomen dan alleenstaanden. Beide factoren bepalen de verschillen echter slechts voor een deel. Vergelijking van huishoudens met eenzelfde sociaal-economische positie en samenstelling laat zien, dat niet-westerse allochtone huishoudens een substantieel lager inkomen hebben dan huishoudens uit westerse landen. Zo hebben economisch actieve, autochtone alleenstaanden in 1998 gemiddeld een besteedbaar inkomen van bijna 31 duizend gulden, niet-westerse alleenstaanden met een betaalde baan hebben een besteedbaar inkomen van bijna 24 duizend gulden. Ook zijn de pensioenen en sociale uitkeringen van niet-westerse huishoudens fors lager dan van westerse huishoudens.

Een vergelijking van het inkomen tussen westers allochtone en autochtone huishoudens bij gelijke sociaal-economische positie en huishoudensamenstelling geeft geen grote verschillen te zien. Westerse allochtonen die vooral zijn aangewezen op pensioen zijn zelfs iets beter af dan overeenkomstige autochtone huishoudens.

Laag inkomen

In 1998 zijn er 917 duizend huishoudens met een laag inkomen. Bijna 400 duizend huishoudens hadden niet alleen in 1998 maar ook in de drie voorafgaande jaren een laag inkomen. Allochtone huishoudens komen naar verhouding veel voor onder de groep met een laag inkomen. Drie van de tien huishoudens met een laag inkomen behoren tot de allochtonen. Van de huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen, is een kwart allochtoon.

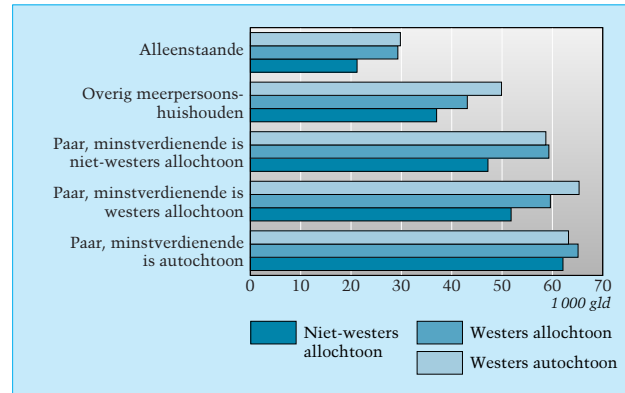
Het percentage huishoudens met een laag inkomen verschilt sterk per herkomstsgroepering. Van de autochtone huishoudens heeft 12 procent een laag inkomen tegenover 17 procent van de westerse allochtone huishoudens en 38 procent van de niet-westerse huishoudens. Binnen deze groepen is echter sprake van een grote spreiding. Van de westerse allochtonen afkomstig uit voormalig Joegoslavië heeft 40 procent een laag inkomen. Bij de niet-westerse huishoudens is het percentage met een laag inkomen het laagst onder Surinamers en het hoogst onder de huishoudens uit vluchtelingenlanden.

Eerste en tweede generatie

De inkomenspositie van allochtone huishoudens waarvan het hoofd tot de eerste generatie behoort is in de meeste gevallen minder rooskleurig dan die van de tweede generatie allochtonen. Van de eerste generatie westerse allochtonen heeft één op de vijf huishoudens een laag inkomen, van de tweede generatie is dat één op de zeven. Ook bij niet-westerse huishoudens is sprake van een groot inkomensverschil tussen eerste en tweede generatie allochtonen. Het percentage lage inkomens van de eerste generatie niet-westerse allochtonen is 39, het percentage lage inkomens van de tweede generatie is 29.

Petra Ament en Wim Bos

Gemiddeld huishoudeninkomen naar samenstelling huishouden, 1998*

Huishoudens met een laag inkomen, 1998*

